

katero slovansko narečje je najprimernejše, da bi se mladina z njegovo pomočjo priučila še drugim. Odločil se je za slovenski jezik, češ, ta je izmed najstarejših, preprost sicer, a vendar lepoglasen, bogat v izrazih in slikovit, najstarejšim svetovnim jezikom najbolj soroden itd.¹⁾

Kar je zapisal Vodnik sam o sebi, sme se v polni meri obrniti tudi na Japlja, da je namreč vedno hotel „kranjski jezik čeden narediti“ in svoj narod pred svetom poslaviti. Zato je vedno iskal združenja s somišljeniki, češ, v jedinosti je moč. S prijatelji je zasnoval l. 1781. družbo „Academia operosorum“, v kateri je bil marljiv ud s priimkom „Secretus“ in tajnik. Ko se je le-ta že leta 1787. razšla, ponudil se je takoj l. 1789. sličnemu goriškemu društvu „Arcadia“, da ga vsprejme kot uda. S ponosom poje o sebi v tem priporočilu:

Ille ego, qui cecini Slavonica metra Philippo,
Dum caperet Regni publica gesta foris,
Qui normam fidei patrio sermone reduxi
Numen ut a teneris discat amare puer . . .
Sunt mihi quas lingua modulor nostrate camoenae,
Ut missis pariter pagina juncta docet . . . etc.

„Arcadia“ ga je vsprejela med svoje ude in mu nadela akademično ime „Silvanides Driadius“. Ne dolgo potem je sklenil pisateljsko vzajemnost s slovenitelji sv. pisma in v Celovcu je bil takoj po svojem dohodu najiskrenejši družabnik tamošnjih pisateljev. Mirovati ni mogel in ni hotel nikoli.

Japelj je bil in ostane jeden izmed največjih slovstvenikov slovenskih. Z vsestranskim delovanjem je mnogo vplival na poznejše pisatelje. Pohlin in on začenjata v našem slovstvu tako imenovano učenjaško ali prehodno dōbo. Oče Marko je z novotarijami vsaj toliko koristil narodu, da je vzbudil mnoge iskre in nadarjene može, ki so ga sicer bridko pobijali, a hkrati obdelavali zanemarjeno slovensko slovstveno polje. Izprva je bil Japelj njegov pristaš, a kmalu je krenil na drugo pot ter s sv. pismom praktično pobijal to, kar so drugi s slovniciami teoretično.

¹⁾ Tudi dandanes treba na to opozarjati naše vnete „Slovane“. Nekateri rodoljubi se tako vnamajo za kako slovansko narečje, da z bok tega zanemarjajo materinščino. Hvala Bogu, da je takih le malo, in da njih veljava ni velika. Uredn.

Njegova zasluga je tudi, da je s Kumerdejem vred opozarjal Slovence na druga slovanska narečja in stopil z največjimi tedanjimi slavisti v slovstveno zvezo. Oba sta hotela spisati nekako primerjalno slovansko slovnico, a čas za tak

poskus ni bil še ugoden, ker posamezna narečja niso imela še dobrih zanesljivih slovníc.

Pogled v Japljevo življenje in zlasti še v njegovo slovstveno delovanje nam ga kaže kot pristnega, samostojno mislečega, nadarjenega

in delavnega Slovenca. Čeprav je vplival nanj nezdravi duh iste dōbe, vendar mu ni škodoval, ni ga narodu odtujil, kakor je žal mnogo drugih moŹ; njega je le podnetil, da je tembolj gorel za čast in blaginjo očetnjave, da je pospeševal

Profil ženske glave. (Studija. Slikal Alfred Seifert.)